

Вступне слово

Якщо у мистецтві ХХ століття вас цікавить не лише перше враження від твору, якщо вам хочеться поділитися власними відкриттями з дітьми, ця книга – для вас. Перед вами цілком окреме видання (та водночас – продовження книги «Як розмовляти з дітьми про мистецтво»), побудоване за тим же принципом: як невимушени розмови про мистецтво різних періодів.

Чи не в кожного музеїного відвідувача будь-якого віку часто виникають дуже прості і цілком логічні питання, на які важко знайти відповіді. І суто академічних знань не буде достатньо. Ця книга підкаже, як розглядати, а далі – крок за кроком – зрозуміти те, що у нас перед очима. Це аж ніяк не підручник з історії мистецтва «для чайників», не хрестоматія, де викладено в загальних рисах головні тенденції століття, – це не чергова теоретична праця про мистецтво. Книгу написано простою, зрозумілою мовою – тією, якою і промовляє мистецтво ХХ століття, безпосередньо відображаючи звичайне життя.

Розмовляти з дитиною про мистецтво не так просто. А химерний вигляд багатьох творів ХХ століття, здавалося б, лише ускладнює справу. Як розповідати юному слухачеві про те, чого самі не завжди розуміємо? Про те, що нас спонтеличує? Будьте певні: можна обійтися без спеціальних знань чи тривалих і надскладних зусиль. Для початку досить просто відсунути свої упередження на задній план і трішечки довіритись митцям. У цьому допоможе дитяче сприйняття: адже для дітей мистецтво, що звертається безпосередньо до емоцій, – цілком природне. Й одразу почнуть одна за одною зринати нові асоціації й нанизуватися ідеї – настільки легко, що ми й не підозерювали.

Дві перші частини книги стосуються проблем загального плану – змісту та засобів вираження мистецтва ХХ століття. Це насамперед спроба окреслити певні підходи, які полегшать розуміння творів. Аби нам легше було усвідомити, що зміна кута зору часто ефективніша, ніж учена балачка.

У третій частині подано ілюстрації і коментарі – радше у формі діалогу, ніж монологічного викладу; це уявне оглядання мистецьких творів і подорожування «всередину» них. Викладені питання і твердження можуть звучати і з уст дитини, і з уст дорослого. Текст побудовано як розмову з дітьми трьох вікових категорій: від дошкільнят – до підлітків і старших. Це дозволяє плавно перейти від митечного враження про роботу до розгляду символічного та історичного планів. Все відбувається так, немов, знайомлячись із певним твором у п'ять років, ми дорослішаємо у міру того, як його оглядаємо.

На превеликий жаль, у книзі не знайшлося місця ані для мистецтва фотографії, ані для основ відеомистецтва. У межах цього невеликого видання можна

було подати лиш декілька прикладів, а одна-две ілюстрації — надто несправедливо для таких виняткових та багатих сфер. Тож сюди здебільшого ввійшли твори живописців та скульпторів. Про декого з художників ХХ століття вже йшлося у книзі «Як розмовляти з дітьми про мистецтво», наприклад, про Марка Шагала, Фернана Леже, Піта Мондріана, Джексона Поллока, Іва Клейна, Жана-Мішеля Баскія, Френсіса Бекона чи Георга Baselіца. Тож коли згадуються імена цих авторів, вміщено посилання на книгу і номер відповідної ілюстрації. У тексті також згадано багато інших митців та їхніх творів, що дозволить зацікавленому читачеві вдатися до ширших пошуків.

Книга покликана якнайясніше представити розвиток мистецтва від модернізму до сучасних течій. Найбільшу увагу тут зосереджено на роботах другої половини ХХ століття, оскільки вони зазвичай непрості для розуміння й інтерпретації. Цей вибір, як і кожен, — недосконалій і суперечливий. Та його зумовило подвійне бажання: розглянути насамперед твори відомі, але важко зрозумілі; спробувати показати, наскільки закономірно вони вписуються в історію художніх образів. Аби врешті спонукати до глибшого і водночас приємнішого пізнання мистецтва з перспективи сьогоднішнього дня.

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

ПОЧНІТЬ ІЗ
ВПЕВНЕНОСТІ В СОБІ

Купити книгу на сайті kroa.biz.ua >>

Почніть із впевненості в собі

Розгляньте проблему з різних боків

Почуватися непевно перед творами ХХ століття – цілком нормальну. Вони часто створюють таке враження, що ми нічого не знаємо: дуже важко пов'язати те, що перед очима, із чимось зрозумілим. Нас не лише відлякує те, що бачимо. Ми гарячково думаемо: скільки ж зусиль треба докласти, аби щось забагнути! І сумніваємося з подвійною силою: по-перше, у «легітимності» власного бачення, по-друге, у «легітимності» самого твору, який оглядаємо... Збентеження може породити нехіть. Але ніколи не пізно піти іншим шляхом, перетворити свою безпомічність на початок нової незнаної подорожі. Адже цей стан свідчить про те, що твір на нас впливає, просто ми не знаємо, як саме. Це типово для сучасного мистецтва: воно миттєво вражає почуття, не потребуючи від нас додаткових знань. Як тільки ми це усвідомили – то вже ступили крок уперед.

Відкинувши упередження

Найчастіше все ускладнюють – більше, ніж сам твір, – упередження і кліше, що стоять нам поперек дороги. Навіть ті з нас, що налаштовані найбільш відкрито, все одно мають безліч готових (і часто шкідливих) ідей, які видають себе за «власну думку», а насправді заважають вільно мислити. Давнього мистецтва це зазвичай не стосується. Не залежно від того, чи ми знаємо щось про твір, чи він нам подобається, – назагал ми його «приймаємо»: благородство професії художника, велич сюжетів, авторитетність та престиж, набуті з плином століть, – усе це зміцнює нашу довіру. Опираючись на ці знання, ми, як правило, оцінюємо мистецтво ХХ століття під хибним кутом зору. Тобто заперечуємо його справжню суть, а свою безпосередню рефлексію вважаємо необґрунтованою думкою аматора. Краще використаймо її, бо тільки-но ми знайдемо витоки своєї негативної реакції, вона стане важливою відправною точкою. Для цього треба лиш трохи бажання. Тож перед тим, як зануритися у мистецькі пригоди з дитиною, переконаймося, що маємо чим із нею ділитися, окрім власних упереджень.

